

udøver paa Mange, vil i ikke ringe Grad befordre mindelig Overeenskomst med Hensyn til Salg af Fæstegaarde til Brugerne eller disses Børn, og vi bestyrkes i denne vor Anskuelse ved den Kjendsgjerning, at der i Slutningen af forrige Aarhundrede, da slige mæglende Commissioner bleve anvendte til at befordre frivillig Overeenskomst om Wilkaarene for det ubestemte Hovretes Afsløsning, blev ved Hjælp af Mægling sluttet Overeenskomst paa 722 Godser, saa at en tvingende Indskriden fra Statens Side kun blev nødvendig paa 37 Godser. At man ogsaa først efter at have anvendt dette Middel, der med Rette har Navnkundighed i vor Landbolovgivnings Historie, vil kunne sige, at man har gjort, hvad man kunde for at fremme Sagen ad Frivillighedens Vej, synes os aabenbart. At en Deel af Godseierne muligen kun ville møde slige Commissioners Virksomhed med ringe Belvillie, indsee vi vel; men vi troe, at en bevidnet Erfaring i saa Fald ogsaa vil have sin Værdi som Middel til en upartist Bedømmelse af det heromhandlede Forhold.

Naar man beskæftiger sig med Udfindelsen af passende Midler til at befordre Fæstes Overgang til Selveiendom, henledes Opmærksomheden let paa det Duffelige i, at Fæsteforholdets Forlængelse ved at fæstelevede Gaarde paa ny blive bortfæstede, kunde blive standset; men vi have dog ikke troet at en Bestemmelse om at enhver Gaard, der i Fremtiden blev fæstelevedig, skulde overgaae til Selveiendom, hørte til det for Tiden Gjennemforlige. Derimod have vi troet at kunne foreslaae, at enhver, en offentlig Stiftelse eller et Embede tilhørende fæstelevedig Gaard skulde sælges ved Auction som fri Eiendom, en Bestemmelse, der allerede blev tagen ved Reskript af 19de Mai 1809, uden dog paa Grund af den nærmest paafølgende Tids urolige Forhold at komme til Udførelse. De fleste offentlige Stiftelser have kun en forholdsviis meget ringe Indtægt af deres Fæstegods, og ligesom de vilde erholde en betydelig højere Indtægt ved en Bestemmelse om at alt deres Fæstegods skulde efter forudgaaet Taxation overdrages Brugerne til Selveiendom, naar disse vare villige til at give en til Forholdene svarende

Kjøbesum, saaledes vil den heromtalte Bestemmelse, at de skulde sælges ved Fæstelevedighed, efter vor Overbeviisning være i de offentlige Stiftelsers Interesse. For den sidste Fæsters Efterladte vilde det imidlertid være haardt at see Gaarden solgt ved Auction, og deres Haab om at erholde den i Fæste derved tilintetgjort, og af Hensyn hertil og til den forhøiede Værdi, som Gaarden vil faae, naar den sælges fri for Fæstetvang, have vi troet at burde foreslaae, at den offentlige Stiftelse eller Embedet, som sælger Gaarden, skal afgive $\frac{1}{4}$ af Kjøbesummen til den sidste Fæsters Efterladte. Til disse sidste have vi antaget, at ikke blot Livsarvinger og Svigerbørn bør henføres, men ogsaa den designerede Efterfølger om en saadan findes. Det foreskommer nemlig undertiden at en gammel Fæster, der ikke har Livsarvinger, har som et Slags Pleiebarn antaget sig et yngre Menneske, hvem han har skaffet Løfte paa engang i Tiden at faae Gaarden. At Beviisbyrden maa paahvile den, der gjør Paastand paa at være „designeret Efterfølger,“ er en Selvfølge.

Ligesom Duffet om Fæsteforholdets Afsløsning fører til Duffet om at fæstelevede Gaarde ikke paa ny maa blive bortfæstede, saaledes maa det ogsaa føre til Duffet om Ophævelse af Bestemmelsen i Bl. 7de Juni 1806, at Selveiergaarde skulde bortfæstes naar Eierne ikke længere selv ville dyrke dem, men ville overlade dem i Brug til andre; og § 1 i det heromtalte Lovudkast foreslaaer derfor ogsaa, at enhver Gaard, der i 20 Aar har været i Selveie, skal være fri for denne Indskrænkning i Eiendomsretten. Skjondt vi nu vel ikke ville nægte, at det kunde være lidt betænkeligt paa eengang at fritage alle Eiendomme, paa hvilke den heromtalte Indskrænkning hviler, for samme, uden Hensyn til, hvortil de have været i Selvete, troe vi dog, at det nysnævnte Tidsrum af 20 Aar er meget for langt, og at det uden Betænkelighed kan indskrænktes til 5 Aar. En Forpligtelse for Kjøberen af en fæstelevedig Gaard til enten selv at dyrke den idetmindste i 5 Aar eller til i Løbet af dette Tidsrum at bortfæste den, vil vistnok virke lige saa hæmmende paa en for Fæsterens Efterladte farlig Concurrence fra Speculantens Side, som en